EU-RÄTTEN OCH EUROPEISK FÖRSVARSINDUSTRI – UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

Anna Södersten*

Under det senaste decenniet har EU:s geopolitiska omvärld förändrats avsevärt, inte minst till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Samtidigt har den transatlantiska länken försvagats, och frågor har väckts kring USA:s långsiktiga engagemang för Europas säkerhet. I ett läge där Natos framtid framstår som alltmer osäker får EU:s försvars- och säkerhetspolitik allt större betydelse.

Försvarsindustrin utgör en central sektor för utvecklingen av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). Den europeiska försvarsmarknaden anses emellertid fragmenterad, vilket leder till höga kostnader genom små produktionsserier och begränsad gemensam upphandling.[1] Det skulle således kunna finnas ekonomiska fördelar med en integrerad försvarsmarknad, men även strategiska vinster att göra genom ökad interoperabilitet mellan medlemsstaternas försvarsutrustning.[2] EU strävar också efter en högre grad av strategisk autonomi, vilket kan förstås som förmåga att självständigt fatta beslut och genomföra säkerhets- och försvarsinsatser genom att ha tillräckliga militära, industriella och politiska resurser, utan stöd från externa aktörer.[3]

Det är dock fråga om en komplex marknad som uppvisar tydliga särdrag: Den präglas av säkerhets- och försvarspolitiska överväganden, staten spelar ofta en central roll, och upphandlingar kombineras ofta med motköp och industriella samarbeten (så kallade off-sets).[4] Den skiljer sig dessutom avsevärt mellan olika medlemsstater. I Sverige är den till skillnad från de flesta andra medlems-

* Anna Södersten är universitetslektor i juridik vid Försvarshögskolan.

1 Juan Mejino-Lopez and Guntram Wolf, A European defence industrial strategy in a hostile world, Policy Brief 29/2024, Bruegel.

2 Se hänvisningar i Martin Trybus, Buying Defence and Security in Europe, Cambridge, 2014, s. 2 f.

3 Se till exempel Daniel Fiott, A Clash of Concepts? Making Sense of 'European Sovereignty' and 'Strategic Autonomy', LSE Ideas and the Friedrich Neumann Stiftung, 2022.

4 Trybus, ss. 15–60; Ann Lundberg, Michał Budryk och Jens Lusua, En sammanflätad industri; En nätverksanalys av de europeiska försvarsföretagen, FOI-R-5521-SE, februari 2024.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

stater fullt privatiserad och exportorienterad.[5] Ytterligare en komplexitet är att en stor del av teknologin och produkterna har dubbla användningsområden, vilket gör marknaden svår att reglera.

Säkerhets- och försvarspolitik har traditionellt betraktats som starkt kopplat till nationell suveränitet, men på grund av den geopolitiska utvecklingen sker nu en expansion på detta område inom EU. Denna expansion sker ofta genom andra rättsliga befogenheter än de som uttryckligen gäller den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Det har i sin tur lett till att det rättsliga ramverket blir alltmer komplext.

1. FRAMVÄXTEN AV DEN GEMENSAMMA SÄKERHETS- OCH FÖRSVARSPOLITIKEN

Startpunkten för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik brukar ofta sättas i samband med det misslyckade försöket att etablera en europeisk försvarsgemenskap.[6] År 1952 hade ett fördrag utarbetats av medlemsstaterna i Kol- och stålunionen (Italien, Frankrike, Tyskland, Nederländerna, Belgien och Luxemburg). Det föreskrev en överstatlig organisation med en gemensam armé, budget och institutioner. Planen kollapsade dock när den franska nationalförsamlingen avslog fördraget år 1954.[7] Det västeuropeiska militära samarbetet utvecklades i stället inom ramen för Västeuropeiska unionen (VEU) som formellt etablerades genom det modifierade Brysselfördraget 1954. Under lång tid fungerade organisationen som en mellanstatlig militär allians i nära samarbete med NATO och senare även EU.

Begreppet ”säkerhet” infördes i EU-fördragen genom Europeiska enhetsakten 1986, medan ”försvar” tillkom först genom Maastrichtfördraget 1992 som fastslog att EU skulle utveckla en gemensam försvarspolitik som på sikt kunde leda till ett gemensamt försvar. Genom Amsterdamfördraget 1997 överfördes flera funktioner från VEU till EU, och de så kallade Petersberguppgifterna (bland annat humanitära insatser, fredsbevarande och krishantering) införlivades i EU genom artikel 43.1 i Fördraget om Europeiska unionen (FEU). Utvecklingen fortsatte med Lissabonfördraget 2007 som bland annat införlivade VEU:s klausul om kollektivt försvar i EU genom artikel 42.7 FEU. EU hade därmed integrerat säkerhets- och försvarspolitik i sin befogenhetsportfölj.

---

5 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete, 2025/26:FöU3.

6 Panos Koutrakos, The EU Common Security and Defence Policy, Oxford University Press, 2013, chapter 1.

7 Martin Trybus, The Vision of the European Defence Community and a Common Defence for the European Union, i: Martin Trybus and Nigel White (reds), European Security Law, Oxford, 2007.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

2. EU:s FÖRDRAG OCH FÖRSVARSINDUSTRIN

Trots denna utveckling kvarstår dock tydliga begränsningar i EU:s rättsliga ram. Det hävdas ibland i den allmänna debatten att EU inte har någon befogenhet på detta område. Som Wessel förklarat bygger detta synsätt dock på en missuppfattning[8] – befogenheten omfattar tvärtom ”alla områden” och ”alla frågor” vilka inbegriper ”den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik som kan leda till ett gemensamt försvar” (artikel 24.1 FEU).

En tydlig begränsning finns dock i artikel 4.2 FEU som föreskriver att unionen ska respektera medlemsstaternas väsentliga statliga funktioner, särskilt att säkerställa territoriell integritet, upprätthålla lag och ordning samt skydda den nationella säkerheten, vilket uttryckligen förblir varje medlemsstats ansvar. Frågan är hur denna fördragsartikel ska förstås i ljuset av den tidigare nämnda formuleringen om att alla frågor och områden ska omfattas. En möjlig tolkning som framförs av Wessel är att bestämmelsen avser nationell säkerhet, inte europeisk säkerhet.[9] De försvarspolitiska instrument som inrättats kan därmed förstås som åtgärder som syftar till att stärka unionens säkerhet snarare än att reglera medlemsstaternas nationella säkerhet.

Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken regleras av artiklarna 42 till 47 FEU. Politikområdet ”ska tillförsäkra unionen en operativ kapacitet som stöder sig på civila och militära resurser” och EU får använda medlemsstaternas tillhandahållna resurser för insatser utanför EU i syfte att bevara fred, förebygga konflikter och stärka internationell säkerhet (artikel 42.1 FEU). Genom EU-fördraget förbinder sig medlemsstaterna ”att gradvis förbättra sin militära kapacitet”. Det hänvisas dessutom till en ”europeisk politik för kapacitet och försvarsmateriel” som den Europeiska försvarsbyrån ska vara med om att utforma (artikel 42.3 FEU). Byrån inrättades 2004 för att samordna försvarsindustrin och främja gemensamma upphandlingar. Fördraget möjliggör vidare det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) som syftar till att fördjupa samarbetet mellan medlemsstater med högre ambitionsnivå.[10]

Beslut inom GSDP antas av Rådet med enhällighet på förslag av den höga representanten eller en medlemsstat (42.4 FEU). Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken utgör uttryckligen en integrerande del av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (artikel 24.1 och 42.1 FEU). Det innebär bland annat att den omfattas av ”särskilda regler och förfaranden”, att de antagna instrumenten utgörs av beslut som inte ska vara lagstiftningsakter (artikel 24.1 andra stycket), att Europaparlamentet och Kommissionen har

8 Ramses Wessel, The Progressive Framing of a Common Defence Policy, EU Law Live, 8 september 2025.

9 Wessel, fotnot 8 ovan.

10 Den rättsliga grunden för Pesco finns i artiklarna 42.6 och 46 FEU samt i Protokoll (nr 10) om det permanenta strukturerade samarbete som inrättas genom artikel 42 i fördraget om Europeiska unionen [2016] EUT C 202/275.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

”särskilda” roller, samt att EU:s domstol (generellt sett) inte ska vara behörig att pröva lagenligheten av beslut som fattas inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

Utöver de bestämmelser som uttryckligen reglerar EU:s säkerhets- och försvarspolitik har även rättsliga grunder inom andra politikområden betydelse i dessa sammanhang. Det gäller den rättsliga grunden för industripolitik, artikel 173 FEUF (som dock inte får omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar),[11] men även artikel 114 FEUF om den inre marknaden, artikel 188 FEUF om forskning, samt artikel 122 FEUF som ger Rådet möjlighet att, i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna, anta åtgärder för att hantera allvarliga försörjningsproblem eller ekonomiska kriser.

Eftersom försvarssamarbete genom andra rättsliga grunder kan begränsa medlemsstaternas nationella självbestämmande innehåller EU-fördragen flera konstitutionella spärrar utöver den tidigare nämnda artikel 4.2 FEU. En sådan är undantaget avseende den försvarsindustriella marknaden (artikel 346 i EUF-fördraget)[12] som ger medlemsstaterna möjlighet att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen vid produktion och handel med vapen på den inre marknaden. Bestämmelsen innebär i praktiken att medlemsstaterna under vissa förutsättningar kan avvika från reglerna om den inre marknaden, exempelvis genom att genomföra nationella upphandlingar eller införa restriktioner för handel med försvarsmateriel. Ytterligare en begränsning följer av artikel 41.2 FEU som fastslår att operativa utgifter inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser inte får finansieras via EU:s budget. Sådana utgifter ska i stället bäras av medlemsstaterna.

3. EN SNABB FAS I DEN ”GRADVISA UTFORMNINGEN”

Som nämnts ska unionens försvarspolitik utformas gradvis, och under många år skedde denna utveckling långsamt. Förutom bestämmelserna om kontroll av produkter med dubbla användningsområden fanns två direktiv från 2009 om offentlig upphandling och överföringar inom försvarssektorn för att minska fragmenterade marknader.[13] Lagstiftningsarbetet för att upprätta en inre mark-

[11] Se även artikel 6 FEUF som tydliggör att EU:s industripolitik endast kan stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder.

[12] Andrea Sundstrand, Article 346, EU Defence Procurement and the European Court of Justice, Upphandlingsrättslig Tidskrift 2023, 15–27.

[13] Europaparlamentets och Rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, EUT L 216, s. 76, samt Europaparlamentets och Rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen, EUT L 146/1.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

nad för varor inom försvarsområdet ansågs dock länge vara blygsamt.[14] Enligt Moser kan den tidigare avsaknaden av verkansfulla initiativ på försvarsområdet beskrivas som försummelse från EU:s sida vilket berodde på att Europas ledare länge var upptagna med ekonomiska, migrationsrelaterade och hälsomässiga kriser.[15]

Som en följd av Rysslands annektering av Krim tog EU år 2017 ett steg mot ett fördjupat försvarssamarbete genom aktiveringen av Pesco.[16] För närvarande deltar 26 medlemsstater (samtliga utom Malta) och över 70 samarbetsprojekt har utvecklats inom bland annat militär kapacitet, utbildning och cybersäkerhet. Pesco kompletterades av Card, den årliga försvarsöversynen, som hjälper medlemsstater att identifiera nya områden för försvarssamarbete.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har denna gradvisa utformning av försvarspolitiken tagit ett tydligare steg framåt,[17] vilket illustreras av en lång rad policydokument som har antagits under de senaste åren. Ett inledande sådant dokument var Versaillesförklaringen från mars 2022 om stärkt europeiskt försvarssamarbete som antogs av EU:s stats- och regeringschefer,[18] följt av Rådets strategiska kompass för säkerhet och försvar.[19] År 2024 presenterade Europeiska rådet den strategiska agendan för 2024–2029, och samma år lade Kommissionen och den höga representanten fram en strategi för europeisk försvarsindustri (EDIS).[20] Under år 2024 presenterades även den så kallade Niinistö-rapporten om EU:s beredskap.[21] Den följdes upp år 2025 av kommissionen och den höga representanten genom en strategi för en beredskapsunion[22] samt en vitbok om europeisk försvarsberedskap.[23] Samtidigt presenterade Kommissionen planen ReArm Europe/Readiness 2030 som syftar till att mobilisera 800 miljarder euro för ökade försvarsutgifter.

---

14 Se Trybus, fotnot 2 ovan.

15 Carolyn Moser, On the Way to a European Defence Union, VerfBlog, 29 oktober 2024, https://verfassungsblog.de/on-the-way-to-a-european-defence-union/, besökt 5 mars 2026.

16 Steven Blockmans, The EU's Modular Approach to Defence Integration: An Inclusive, Ambitious and Legally Binding PESCO?, Common Market Law Review 2018, 1785.

17 Wessel, fotnot 6 ovan.

18 Informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer: Versaillesförklaringen den 10–11 mars 2022.

19 En strategisk kompass för säkerhet och försvar: För ett EU som skyddar sina medborgare, värden och intressen och bidrar till internationell fred och säkerhet, Bryssel den 21 mars 2022.

20 Gemensamt meddelande, En ny strategi för europeisk försvarsindustri: uppnå EU-beredskap genom en lyhörd och motståndsraftig europeisk försvarsindustri, JOIN(2024) 10 final.

21 Jenny Ingemarsdotter och Anna Wetter Ryde, Niinistö-rapporten: På väg mot ett europeiskt civilt försvar?, FOI Memo 8743.

22 Meddelande från Kommissionen, EU:s strategi för en beredskapsunion, JOIN(2025) 130 final.

23 Vitbok om europeisk försvarsberedskap 2030, JOIN(2025) 120.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

Utöver dessa policydokument har även nya rättsliga instrument med koppling till försvar antagits, ofta i form av finansieringsinstrument för att stimulera forskning, industriell kapacitet och gemensam upphandling. Den Europeiska försvarsfonden (EDF),[24] som förstärktes 2021, finansierar forskning och utveckling av ny försvarsteknologi med omkring 8 miljarder euro. Samma år inrättades även den europeiska fredsfaciliteten,[25] en fond utanför EU:s budget som bland annat används för militärt stöd till Ukraina. År 2023 antogs EDIRPA för att stärka gemensam upphandling[26] och ASAP som syftade till att snabbt öka produktionskapaciteten för ammunition.[27] År 2025 inrättades programmet för europeisk försvarsindustri (EDIP)[28] som syftar till att stärka den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft och främja gemensam upphandling och som omfattar 1,5 miljarder euro. Samma år antog Rådet även den så kallade Safe-förordningen som gör det möjligt att ge lån till medlemsstater för omfattande investeringar i försvarsförmåga med upp till 150 miljarder euro.[29] Befintliga fonder vidgades också för att kunna omfatta stöd till försvar.[30]

Det är dessutom mycket ny lagstiftning på väg. Under 2025 presenterade Kommissionen en så kallad försvarsomnibus, ett lagstiftningspaket med flera lagförslag för att stärka EU:s försvarsindustri,[31] bland annat genom snabbare tillståndsprocesser, en gemensam nationell kontaktpunkt för industrin och mer flexibla upphandlingsregler. Ett annat förslag gäller ett militärmobilitetspaket som syftar till att underlätta förflyttningen av trupper och militär utrustning inom EU.[32]

---

[24] Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2021/697 av den 29 april 2021 om inrättande av Europeiska försvarsfonden och om upphävande av förordning (EU) 2018/1092, EUT L 170/ 149.

[25] Rådets beslut (Gusp) 2021/509 av den 22 mars 2021 om inrättande av en europeisk fredsfacilitet och om upphävande av beslut (Gusp) 2015/528, EUT L 102/14.

[26] Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2023/2418 av den 18 oktober 2023 om inrättande av ett instrument för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (Edirpa).

[27] Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2023/1525 av den 20 juli 2023 om stöd för ammunitionstillverkning, EUT L 185/7.

[28] Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2025/2643 av den 16 december 2025 om inrättande av programmet för europeisk försvarsindustri och en ram med åtgärder för snabb tillgång till och leverans av försvarsprodukter (Edip-förordningen), EUT L2025/2643.

[29] Rådets förordning (EU) 2025/1106 av den 27 maj 2025 om inrättande av instrumentet säkerhetsaktion för Europa (Safe) genom förstärkning av den europeiska försvarsindustrin, EUT L2025/1106.

[30] Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2025/2653 av den 19 december 2025 om ändring av förordningarna (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153 och (EU) 2024/795 vad gäller incitament till försvarsrelaterade investeringar i EU:s budget för genomförande av ReArm Europe, EUT L 2025/2653.

[31] Meddelande från Kommissionen till Europaparlamentet och Rådet, Omnibuspaket om försvarsberedskap, COM(2025) 820 final, vilket innefattar flera förslag.

[32] Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om inrättande av en åtgärdsram för att underlätta transport av militär utrustning, militära varor och militär personal i hela unionen, COM/2025/847 final.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

4. INSTITUTIONELL UTVECKLING PÅ VÄG MOT ÖVERSTATLIGHET?

Även på det institutionella planet har det skett en betydande utveckling under de senaste åren. År 2024 beslutade Europaparlamentet att omvandla underutskottet för säkerhet och försvar (Sede) till ett eget ständigt utskott.[33] En större förändring gäller Kommissionens roll på detta politikområde. År 2020 inrättade Kommissionen Generaldirektoratet för försvarsindustri och rymdfrågor (GD Defis) och för mandatperioden 2024–2029 finns det även en särskild kommissionär med ansvar för försvar och rymd (för närvarande Andrius Kubilius från Litauen).

Denna institutionella utveckling återspeglas också i att flera av de nya lagstiftningsinstrumenten har antagits genom andra rättsliga grunder än de som finns att tillgå inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). Framför allt används bestämmelserna om den inre marknaden (artikel 114 FEUF), industripolitik (artikel 173 FEUF), och kriser (artikel 122 FEUF). Det är därmed tydligt att EU-kommissionen har fått en större roll i att stärka EU:s försvarsindustri[34] eftersom det är Kommissionen som lägger fram förslag till sådan ny lagstiftning. Det är en stor förändring, eftersom säkerhets- och försvarspolitik traditionellt har varit medlemsstaternas ansvar och Kommissionen annars har en begränsad roll inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

En förklaring till att andra rättsliga grunder används är att beslut kan fattas med kvalificerad majoritet istället för med enhällighet. Användningen av alternativa rättsliga grunder innebär vidare att Europaparlamentet deltar vid antagande av sådan lagstiftning (med undantag för åtgärder som antas med stöd av artikel 122 FEUF) och att EU:s domstol har jurisdiktion över dessa rättsakter. Mot denna bakgrund hävdar vissa kommentatorer att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken håller på att få mer överstatliga drag.[35] Samtidigt behåller den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken – i traditionell mening – tydliga mellanstatliga drag. Rådet förblir den centrala aktören och beslut fattas som huvudregel med enhällighet, vilket innebär en möjlighet till veto för enskilda medlemsstater. Europaparlamentet har en begränsad roll och EU-domstolens jurisdiktion är inskränkt.

---

33 European Parliament decision of 18 December 2024 on setting up a standing committee on Security and Defence and a standing committee on Public Health (2024/2115(RSO)).

34 Calle Håkansson, Integration genom kriser: Europeiska kommissionens växande säkerhets- och försvarspolitiska roll, Internasjonal Politikk, 2024, 371–382.

35 Armin Steinbach, The supranational turn of EU defence policy, Common Market Law Review 2025, s. 1635–1674.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

5. RÄTTSLIGA UTMANINGAR

Användningen av andra rättsliga grunder än de som uttryckligen gäller för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken kan beskrivas som en form av ”kompetensglidning” (eng. competence creep).[36] Det innebär att EU:s befogenheter i praktiken utvidgas genom bestämmelser inom andra politikområden. En sådan utvidgning anses problematisk eftersom den väcker frågor om demokratisk legitimitet och rättslig tydlighet i kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna. Det kan vidare hävdas att utvecklingen påverkar tolkningen av artikel 4.2 FEU, enligt vilken den nationella säkerheten förblir varje medlemsstats ansvar, i den mån medlemsstaternas handlingsutrymme i frågor som rör utvecklingen av deras militära förmågor i praktiken begränsas.[37]

Det har mot denna bakgrund framförts argument för att EU:s fördrag bör strömlinjeformas för att skapa en tydligare och mer sammanhängande rättslig grund för försvarsindustriellt samarbete. Användningen av andra rättsliga grunder kan dock inte beskrivas som en ny utveckling. Ett exempel är de två ovan nämnda försvarsdirektiven från 2009: de grundandes (bland annat) på artikel 114 FEUF. Denna användning har varken ifrågasatts av medlemsstaterna eller EU:s institutioner.[38] De förändringar som nu kan observeras kan därför sägas bygga vidare på tendenser som funnits under en längre tid.[39]

Frågan om rättslig grund kan dock snart ställas på sin spets, åtminstone vad gäller användningen av artikel 122 FEUF. I september 2025 väckte Europaparlamentet en ogiltighetstalan mot Rådet vid EU-domstolen och hävdade att Safe-förordningen inte borde ha antagits med stöd av artikel 122 FEUF utan i stället ha grundats på artikel 173 FEUF eftersom den i huvudsak rör utvecklingen av unionens industripolitik på försvarsområdet.[40] Europaparlamentets begränsade roll vid antagande av åtgärder enligt artikel 122 FEUF kan också förklara varför Parlamentet argumenterar för en annan rättslig grund.

I detta sammanhang bör också fördragens uttryckliga förbud mot att vissa försvarsrelaterade utgifter (operativa utgifter) finansieras via EU:s budget uppmärksammas. Detta förbud förklarar varför vissa av de nya finanseringsinstrumenten har organiserats genom direkta bidrag från medlemsstaterna, medan andra finansieras via den ordinarie budgeten och motiveras med hänvisning till industri-, ekonomi- eller återuppbyggnadspolitiska mål. En fråga, som ännu

[36] Sacha Garben, Competence Creep Revisited, Journal of Common Market Studies 2017, s. 205–222; Paul Craig, Competence: Clarity, Conferral, Containment, and Consideration, European Law Review (2004).

[37] Tine Elisabeth Brøgger, A ‘Europe of defence’? The establishment of binding commitments and supranational governance in European security and defence, Journal of European Integration 2025, s. 403–422.

[38] Trybus, fotnot 2 ovan, s. 83.

[39] Steinbach, fotnot 35 ovan.

[40] Mål C-560/25: Talan väckt den 20 augusti 2025 – Europaparlamentet mot Europeiska unionens råd, EUT C, C/2025/5209.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27

inte tycks ha ett slutgiltigt svar, är hur gränsen ska dras mellan förbjudna militära utgifter och åtgärder som, trots sin koppling till försvarssektorn, kan finansieras via EU-budgeten.[41]

Sammantaget pågår en omfattande utveckling på detta politikområde med potentiellt betydande konsekvenser för EU:s försvarsindustri. Utvecklingen visar att EU:s försvarspolitik i praktiken rör sig mot ett alltmer integrerat system, och den centrala frågan är därför hur den rättsliga och institutionella ramen kommer att anpassas till denna utveckling. Det är dock tydligt att det är den geopolitiska utvecklingen som kommer att visa vägen.

[41] Stéphane Rodrigues, Financing European Defence: the end of budgetary taboos, European Papers, 2024, 1155–1177.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-27